

**T U S A R N I A A N E R M U T N A L U N A A R S U U T
O Q A A S E R T A L E R S U G A Q**

**Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit
Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnerat
pillugit inatsit (Malersuineq akiorniarlugu suliniutit
patajaallisaavagineqarnerat, kinaassutsimik atornerluinerup
pinerluutinngortinneqarnera aamma unnerluussuteqarnissamut
piffissaliussap unitsinneqarnera il.il.) pillugu tusarniaanermi akissutit
pillugit**

Ujarliutit

1. Tusarniaaneq	2
1.1. Piffissaq tusarniaaffiusoq	2
1.2. Oqartussat suleqatigiiffiillu il.il. tusarniaavagineqartut.....	2
2. Tusarniaanermi akissutit	5
2.1. Inatsisisstatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatit	5
2.2. Inatsisisstatut siunnersuummi immikkoortunut ataasiakkaanut oqaaseqaatit	6
2.2.1. Malersuineq akiorniarlugu suliniutit patajaallisaavagineqarnerat	6
2.2.2. Malersuineq aamma kinaassutsimik atornerluineq pillugit paassisutissanik katersineq statistikkiliornerlu	9
2.2.3. Malersuineq akiorniarlugu pitsaaliuinermik suliniuteqarneq.	9
2.2.4. Naligiissitaaneq pillugu naliliineq.....	10
2.2.5. Inatsisisstatut siunnersuutip aningasaqarnikkut kingunissaa	11
3. Inatsisisstatut missingiummut naleqqiullugu inatsisisstatut siunnersuut .	12

1. Tusarniaaneq

1.1. Piffissaq tusarniaaffiusoq

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnerat pillugit inatsimmut missingiut (Malerstuineq akiorniarlugu suliniutit patajaallisaavagineqarnerat, kinaassutsimik atornerluinerup pinerluutningortinneqarnera aamma unnerluussuteqarnissamut piffissaliussap unitsinneqarnera il.il.) piffissami ullormit 24. maj 2024-imit ullormut 21. juni 2024-imut (ulluni 29-ini) oqartussaasunut, suleqatigiiffinnullu il.il. arlalinnut tusarniutigalugu nassiunneqarsimavoq.

Inatsisisatut siunnersuummut missingiut aammattaaq Folketing-ip Grønlandsudvalg-ianut aamma Folketing-ip Retsudvalg-ianut ulloq 24. maj 2024 ilisimatitsissutitut nassiunneqarpoq.

Tamatuma saniatigut inatsisisatut siunnersuummut missingiut Tusarniaanermut quppersakkami ulloq 24. maj 2024 tamanut saqqummiunneqarpoq.

1.2. Oqartussaasut suleqatigiiffiillu il.il. tusarniaavagineqartut

Oqartussat suleqatigiiffiillu il.il. tusarniaavagineqartut pillugit ataani alfabeti malillugu nalunaarsuutit ataani takuneqarsinnaapput.

Tusarniaavagineqartunut ataasiakkaanut tusarniaanermut akissut tiguneqarsimanersoq, aamma tusarniaavagineqartoq taamaattoqarsimappat inatsisisatut siunnersuutip missingiutaanut oqaaseqaateqarsimanersoq krydsilgassami taaneqarput.

Tamatuma saniatigut soqtiginnitsit, oqartussaasut suleqatigiiffiillu il.il. tusarniaavagineqartut akornanniinngitsut, kisianni namminneerlutik inatsisisatut siunnersuutip missingiutaanut oqaaseqaateqarsimasut, nalunaarsuutini ilaatinneqarput. Soqtiginnitsit taamaattut nalunaarsuutini *-imik malunnaatilerneqarput.

Tusarniaavigineqartoq	Tusarniaanermit akissut tiguneqarsi mavoq	Oqaaseq aatit	Oqaase qaa- teqanng ilaq	Tusarnia a-nermut akissute- qarusunn gilaq
Advokatrådet				
Advokatsamfundet				
Amnesty International				
Avannaata Kommunia				
Dansk IT				
Dansk Socialrådgiverforening				
Danske Advokater				
Danske Handicaporganisationer				
Danske Regioner				
Datatilsynet				
Den Danske Dommerforening	X		X	
Politiit pillugit Naammagittaalliuute qartarfik Arlaannaannulluunni it Attuumassuteqanntsoq	X		X	
Kalaallit Illuutaat				
Det Kriminalpræventive Råd				
Direktoratet for Kriminalforsorgen	X		X	
Dommerfuldmægtigforeningen				
Domstolsstyrelsen				

Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige				
Foreningen af Offentlige Anklagere				
Foreningen af Offentlige Anklagere i Grønland				
Foreningen af Statsadvokater				
Kalaallit Nunaanni illersuisut peqatigiiffiat				
Nunatsinni Advokatit				
Nunatta Eqqartuussisuuneqarfia	X		X	
Grønlands Politiforening				
Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigitt	X	X		
Institut for Menneskerettigheder	X	X		
Justitia				
Kommune Kujalleq				
Kommune Qeqertalik	X	X		
Kommuneqarfik Sermersooq				
Kommunernes Landsforening	X		X	
Eqqartuussisut peqatigiiffiat				
Kriminalpolitisk Forening (KRIM)				
Landsforeningen af Forsvarsadvokater				

Landsforeningen SIND				
Nunatta Illersuisuunera				
Lægeforeningen				
Nunatsinni Advokatit				
PiSiu (Kalaallit Nunaanni Pitsaaliuinermut Siunnersuisoqatigii)	X	X		
Politiforbundet i Danmark	X		X	
Psykiatrifonden				
Qeqqata Kommunia	X		X	
Retspolitisk Forening				
Nunatsinni Eqqartuussivik	X		X	
Rigsadvokati	X		X	
Rigspolitiit	X		X	
Østre Landsret	X			X
Vestre Landsret				

2. Tusarniaanermi akissutit

2.1. Inatsisisatut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaanni Pinerlutsaaliuinermut Siunnersuisoqatigii (PiSiu) pinerluttulerinermi inatsimmi allannguutissatut siunnersuutigineqartut nalinginnaasumik pitsasutut isigaat. Tamatuma peqatigisaanik, suliniutit nutaat piviusunngortinnejarnissaannut isumalluutit pisariaqartinneqartut qulakkeerneqarnissaat pinggaaruteqartoq, Siunnersuisoqatigii erseqqissarpaat.

Teknologiskiusumik ineriarornerup malitsigisaanik periaatsit nutaat pilersinneqarsimasut, taakkutigullu iliuuseqartunit eqqugaasut sakkortuumik malersorneqarsinnaasut nakkarsarneqarsinnaasullu, **Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigii** taasimavaat. Nakuusernernut ilutsit tamakkerlutik ataatsimut isiginiarneqassasut, aamma Kalaallit Nunaat Danmarkilu nakuusernerup pitsaaliorneqarnissaanut, nakuuserit pillugit pinerluttoqarsimaneranik

paasiniaavigineqarnissaannut aamma nakuusertut
eqqartuussisutigoortinnejarnissaannut pisussaaffeqartut,
siunnersuisoqatigiit tamatuma peqatigisaanik maluginiarpaat.

Nakuusernermut ilutsit ersinnginnerusut kiisalu digitaliusumik aamma tarnikkut nakuusernit maluginiarneqarnerulerlermata, **Kommune Qeqertallip** pitsaasutut isigaa.

Malersuinerup pinerluutinngortinnejarnera EMRK-mi artikili 8-mut (namminerisamik- aamma ilaqtariinni inuunissamik pisinnaatitaaffimmut) tunngatillugu Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni pisussaaffiminut naammassinninnissaannut alloriarnerussasoq pitsaasoq, aamma pinerluutinngortitsineq ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunanni inuit pisinnaatitaaffiinut tunngatillugu siuarinarnerussasoq, **Institut For Menneskerettigheder-p** maluginiarpaat.

2.2. Inatsisissatut siunnersuummi immikkoortunut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

2.2.1. Malersuineq akiorniarlugu suliniutit patajaallisaavigineqarnerat

Malersuineq aamma digitaliusumik innarliisarneq pillugit nalinginnaasumik paasissutissat aamma siunnersuinerit pissarsiarineqassasut, aamma malersuinermik digitaliusumillu innarliinermik eqqugaasunut siunnersuisarnerit pilersinneqassasut, **Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii** pillugit Siunnersuisoqatigiit innersuussutigaat.

Malersuineq pillugu pinerluttulerinermi inatsimmi § 88 b-tut aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq, pinerluttulerinermi inatsimmi inissisimaffimi malitsigisaanik, illersuisut pillugit eqqartuussisarnermik inatsimmi § 333-imi ilaatinnejartussaammat, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup maluginiarpa. Malersuineq pillugu suliani, eqqunngitsuliorfigineqartoq illersuisumik invertitsivigineqarnissaminut periarfissinneqassamat, taassumalu politiini killisiuinerni aamma taamaattoqassappat kingusinnerusukkut eqqartuussisutigoortumik suliaqarnermi, eqqunngitsuliorfigineqartoq tapersorlugulu ilitsorsorsinnaagaa, tamatuma kinguneraa.

Folketingimi ukiuata massakkut atuuttup naannginnerani, Kalaallit Nunaanni eqqugaasunut siunnersuisarfiup qanoq ililluni sukkannerpaamik

pilersinneqarsinnaanera pillugu ministereqarfik pilersaarusiamic suliaqarniartoq, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup aammattaaq maluginiarpa.

Qallunaat eqqartuussisarnermik inatsisaanni § 242-imí aamma § 264 e-mi allannguinerup assigisaata naammassineqarneranut atatillugu, Danmarkimi paasitsiniaanermik assigisaanilluunniit aallartitsisoqarsimanngitsoq, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup aammattaaq ilisimatitsissutigissavaa. Inatsisisatut siunnersuutip akuersissutigineqarneranut atatillugu Kalaallit Nunaanni paasitsiniaasoqarnissaata aallartinneqarnissaa, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup eqqarsaatigingilaattaaq.

Meeqqat tarnikkut nakuuserfigineqarnermik isiginnaartut, assersuutigalugu malersuinikkut, inatsimmi allaaserineqarnissaat kissaatiginartoq, taamaalilluni kommunit meeqqanik inuusuttunillu sullissinerat ersarinnerulerniassammat, **Kommune Qeqertallip** taavaa. Eqqartuussutit Alliami katsorsarneqarnissamik eqqartuussutaasut, ukiukitsunut aamma neqeroorutaasinnaanerat kommunip aammattaaq siunnersuutigisimavaa.

Meeqqat tarnikkut nakuuserfigineqarnermik isiginnaartut pineqartillugit, inuk inoqutigiinni allap akuuffigisaani ilaasoq qanittumilluunniit attuumassuteqartoq imaluunniit siusinnerusukkut inoqutigiinnut taakkununnga taamatut attuumassuteqarsimasoq, aamma piffissap ingerlanerani uteqqiatumik, allamut pineqartumut assuarnartumik aqtsissutitut naleqquttumik, ingasattumik nikassaanermik, ajortumik pinninnermik imaluunniit kannguttaatsuliornermik pissusilsortoq, matumaní naqisimanninnikkut, pinngitsaaliiunikku imaluunniit nakuusersnikkut nammíeq inuuneqarnissamut siunissarlugu pillugu nammíeq aalajangiisinnaanissamut killersuineq ilanggullugit, tarnikkut nakuusersimasutut eqqartuunneqassasoq, pinerluttulerinermi inatsimmi § 88 a-mi takuneqarsinnaammat, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup taamaattoq maluginiassavaa.

Qanoq iliornernut assersuutitut – pissutsit assigiinngitsut erseqqinnerusut apeqquataillugit – Folketingstidende 2023-24, ilanggussaq A, L 14 saqqummiunneqarsimasoq, qupperneq 4 malillugu, aalajangersakkamut piareersaataasumik suliani ilaatigut meeqqap angajoqqaavinut qatanngutaanulluunniit, meeqqap nakuusersnermik, tarnikkut nakuuserfigineqarnermik imaluunniit innarliinernik allanik

isiginnaarnera, nikassaanertut, ajortumik pineqarnertut aamma innarliinertut isigineqarsinnaapput.

Tamatuma saniatigut meeraq qanigisami tarnikkut nakuuserfigineqarneranik isiginnaarpal, tamanna pissutsitut sukannernerulersitsisutut ilaasariaqartoq, pinerluttulerinermi inatsimmi § 88 a-mut piareersaataasumik suliani takuneqarsinnaavoq.

Ukiukinnerusunut Alliami katsorsarneqarnissamik neqerooruteqartoqarsinnaanera pillugu siunnersuut pineqartillugu, Inatsiseqarnermut ministereqarfik Naalakkersuisunut innersuussivoq, taakkununngami Kommune Qeqertalimmit tusarniaanermut akissut aammattaaq saqqummiunneqartussaavoq.

Meeqqat malersuinermik isiginnaarnerat, malersuineq pillugu qallunaat pillaasarnermk inatsisaannut § 242-mut, inatsisissatut siunnersuutip massuma annertuumik tunngavigisaani, piareersaataasumik suliani erseqqinnerusumik allaaserineqanngitsaq, Inatsiseqarnermut ministereqarfip aammattaaq ilisimatitsissutigisinnaavaa. Tamassuma inatsisissatut siunnersuummi matumani annertunerusumik erseqqissarneqarnissaa, Inatsiseqarnermut ministereqarfip pissutissaqartissimanngilaa.

Nuna tamakkerlugu nakuuserneq pillugu iliuusissatut pilersarusiami tullermi, tarnikkut nakuuserfigineqarneq aamma digitaliusumik innarliinerit pilligit suliniutinik imaqassasoq, **Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii** pilligit Siunnersuisoqatigiit aamma Kalaallit Nunaanni Pinerlutsaaliuinermut Siunnersuisoqatigiit (PiSiu-p) innersuussutigaat.

Naalakkersuisut Qanigisariinni nakuusertarnerup akiorneqarnissaa pillugu iliuusissatut pilersaarutaat 2023-2027, tassani ilaatigut angerlarsimaffimi nakuusertarnerup pitsaaliorneqarnissaa aamma qanigisariinni nakuusertarneq pillugu ilisimasaqarneq suliniuteqarfigineqartussaallutik, Inatsiseqarnermut ministereqarfip innersuussutigaat.

Taama tulleriillutik, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pilligit Siunnersuisoqatigiit aamma Kalaallit Nunaanni Pinerlutsaaliuinermut Siunnersuisoqatigiit (PiSiu-p) tusarniaanermut akissutaat

Naalakkersuisunut saqqummiunneqarumaarmat, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup maluginiarpaa.

2.2.2. Malersuineq aamma kinaassutsimik atornerluineq pillugit paasissutissanik katersineq statistikkiliornerlu

Digitaliusumik aamma internettimut attaveqarani nakuusernernut ilutsit annertussusaat siammarsimanerallu pillugit oqartussaasut paasissutissanik ilisimasanillu pilersitsissasut, **Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit** innersuussutigaat.

Kalaallit Nunaanni inatsisinik atuutitsinermut suliassaqarfík pillugu kikkut tamat aamma Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu oqartussaasut paasissutissanik nutaanik nutartikkanillu tikinnissinnaanissaat pingaaruteqartoq, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup isumaqatigaa.

Politiit sulianik aqutsinissamut systemiata (POLSAS) eqqunneqarnerata, Kalaallit Nunaanni Politiit paasissutissanik katersisinnaanerat- aamma nalunaarusiorsinnaanerat pitsaanerulersissagaa, Inatsiseqarnermut ministereqarfíup tassunga atatillugu ilisimatitsissutigisinnavaa. Rigs politiit saqqummiussiviat (QlikView), nalunaarusiornermut statistikkiliornermullu atorneqartartoq, tamatuma saniatigut atortussanngortinneqassaaq.

Siumut isigisumik Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmik unioqqutitsinerit pillugit paasissutissanik pitsaanerusumik pitsaassusilinnik, matmani taama tulleriillutik, malersuinerit aamma kinaassutsimik atornerluinerit, pinerluutinngortinneqarnissaannut siunnersuutigineqartut ilanngullugit, pilersitsisoqarsinnaanissa, taamaalilluni naatsorsuutigineqarpoq.

2.2.3. Malersuineq akiorniarlugu pitsaaliuinermik suliniuteqarneq

Taamaalilluni iliuutsit taamaattut qimanniassagamigit, iliuuseqartup pisariaqartinneqartumik ikiorneqarnissaalutapersorsorneqarnissaalut pingaaruteqartoq, **Kalaallit Nunaanni Pinerlutsaaluiuinermut Siunnersuisoqatigiit (PiSiu-p)** maluginiarpaa.

Iliuuseqartup suli allanik inatsisinik unioqqutitseqqinnissaminut inissiisarfimmi inissinneqarnissamik eqqartuuusummik

pinerloqqinngikkaanni naammassineqartussaanngitsumik eqqartuunneqarnera naammanngitsoq eqqartuussiviup nalilerpagu, kisiannili nakkutiginninnerup kingunerisaanik, taanna tapersorsorneqarnissaminik pisariaqartitsisoq nalilerpagu, pinerluttulerinermi inatsimmi kapitali 28 malillugu nakkutigineqarnermik eqqartuussineq eqqartuussiviup qinersinnaavaa, imaluunniit pinerluttulerinermi inatsimmi kapitali 30 malillugu, inissiisarfimmi inissinneqarneq aamma nakkutigineqarneq pillugu eqqartuussineq qinersinnaallugu.

Taamatut eqqartuussinikkut, eqqartuussaasup, pinerluttunik isumaginnittut aalajangiinerat malillugu 1) tamanna pisariaqartinneqarpat, Kalaallit Nunaanni immikkut ittumik sullissivimi napparsimavimmiluunniit imigassamik, ikiaroornartumik imaluunniit atortussanik allanik atornerluinerminut atuiunnaarsarneqarnermik katsorsartissasoq, 2) tamanna pisariaqartinneqarpat, Kalaallit Nunaanni napparsimavimmi nakorsamit katsorsartissasoq, imaluunniit 3) pinerluttulerinermi inatsimmi § 135, imm. 1, aamma § 145, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajuat malillugu tarnikkut katsorsartissasoq imaluunniit tarnikkut napparsimanermut katsorsartissasoq, eqqartuussiviup piumasqaatitut aalajangersinnaavaa.

Piumasaqaatit allat, siunertaminnut naleqquuttu eqqartuussiviup aalajangersinnaavai, matumanit eqqartuunneqartoq 1) imigassamik, ikiaroornartumik atortussanik assigisaannillunniit atuissanngitsoq, 2) imigassamik imissanngitsoq imaluunniit pissarsissanngitsoq imaluunniit 3) isertitanik pisuussutinillu atuisinnaanerup killilersorneqarnissa pillugu aamma pinerluttulerinermi inatsimmi § 136, imm. 1, aamma § 145, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajuat malillugu aningaasatigut pisussaaffiit naammassineqarnissaat pillugu pinerluttunik isumaginnittut aalajangigaannik malinnissasoq, eqqartuussiviup aammattaaq aalajangersinnaavai.

2.2.4. Naligiissitaaneq pillugu naliliineq

Inatsisisstatut siunnersuut naligiissitaaneq pillugu naliliinermik imaqanngitsoq, **Institut For Menneskerettigheder-p** maluginiarpa. Inatsisisstatut missingiut – instituttip naliliinera malillugu – malersuinerup amerlanertigut arnat eqqortarmagit, naligiissitaanermut tuungasunik arlalinnik kinguneqartoq, instituttip aammattaaq taavaa.

Tamanna naleqquittuutilugu, aamma taamaattoqassappat naligiissitaanermut tunngasunik kingunerisassat pingaaruteqartutut nalilerneqarpata, inatsisisstatut siunnersuummi naligiissitaaneq pillugu naliliineq suliarineqassasoq, inatsisit pitsaassusaat pillugit Inatsiseqarnermut ministereqarfip ilitsersuutaani imm. 4.2.6.3-mi takuneqarsinnaavoq. Inatsisisstatut siunnersuut taamaattunik kinguneqartussatut naatsorsuutigineqanngippat, tamanna oqaaseqaatini ilisimatitsissutigineqartariaqanngilaq.

Malersuineq pillugu pinerluttulerinermi inatsimmi namminerisamik pinerluuttingortitsineq pillugu inatsisisstatut siunnersuutip suliarineqarneranut atatillugu, inatsisisstatut siunnersuut naligiissitaanermut tunngasunik kinguneqassanersoq, Inatsiseqarnermut ministereqarfik nalilersuisimavoq.

Erniinnartumik naligiissitaanermut tunngasunik inatsisisstatut siunnersuut kinguneqarnavianngitsoq, Inatsiseqarnermut ministereqarfip nalilerpaa, taamaammat inatsisisstatut siunnersuummi kingunerisassat taamaattut ministereqarfip ilisimatitsissutigisimanngilai. Naliliinermut tassunga atatillugu, inatsisisstatut siunnersuut arnanut angutinullu assigiinngitsunik kinguneqarnavianngitsoq Inatsiseqarnermut ministereqarfip pingartissimavaa, tassami malersuineq pillugu aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq piumasaqaatinik assigiinnik piumasaqaateqarluni angutinut arnanullu atuutissammat. Suaassutsip aappaata eqqugaasutut amerlanerussuteqarujussuarnissaanik naatsorsuuteqartoqarsinnaanera apeqquaatinngagu, tamanna atuuppoq.

2.2.5. Inatsisisstatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissaa

Inunnut nalunaarsuinermik suliaqartussanut isumalluutit naammattut qulakkeerneqarnissaat, **Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersusoqatigiit** innersuussutigaat. Suliniutit nutaat piviusunngortinneqarnissaannut isumalluutit pisariaqartinneqartut qulakkeerneqarnissaat pingaaruteqartoq, **Kalaallit Nunaanni Pinerlutsaaluiinermut Siunnersusoqatigiit (PiSiu-p)** maluginiarpaa.

Inatsisisstatut siunnersuutip imm. 3-ani takuneqarsinnaasutut, politiinut unnerluussisussaatitaasunullu kiisalu eqqartuussivinnut inatsisisstatut siunnersuutip aningaasartuuteqarnernik, suliassat amerlineqarnerannut atatinneqarsinnaunik, killilinnik kinguneqarnissaa

naatsorsuutigineqarpoq. Tassunga ilanngullugu pinerluttunik isumaginnittunut aningaasartuuteqarnerunerit ukiumut 0,7 mio. kr.-iniit 4,0 mio. kr.-it missaaniittut, Kalaallit Nunaanni pinerluttunik isumaginnittuni amerlanerusunik isertitsivimmiiitaqalernermut atassuteqartut, naatsorsuutigineqarput.

3. Inatsisissatut missingiummut naleqqiullugu inatsisissatut siunnersuut

Inatsisissatut siunnersummut missingiummut, tamanut tusarniutigineqartumut naleqqiullugu, oqaatsitigut, aaqqissuinermut tunngasunik aamma inatsisilerinikkut pitsaassutsinik isumannaarinissamut tunngasunik allannguinernik suliaqartoqarpoq.